

IZHAJA VSAKI DAN.
 ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj
 Praznične številke se prodajajo po 3 avd., (6 stotink)
 mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici,
 Kranju, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu,
 Ajdovščini, Postojni, Dornbergu, Solkanu itd.
 Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene
 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 stot.
 meter, osmrtnice, zahvale, poslušnice, oglase denarnih zavodov
 po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka na-
 daljna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa
 40 stot. — Oglase sprejema „Inseratni oddelek uprave
 Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi Edinosti“.

Edinost

Glasiło političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K —, na
 naročbe brez dopolnjenih naročnin, se uprava ne ozira.
 Naročnina na nedeljsko izdajo „Edinosti“ stane: celoletno K 5-20, pol leta 2-60
 Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovane
 pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.
 Naročnino, oglašne in reklamacije je pošiljati na upravo lista
 UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18 (Narodni dom)
 Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik
 konsorcijski lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcijska
 lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.
 Pošto-hranilišni račun št. 841-632.
 Telefon št. 1157

BRZOJAVNE VESTI.

**Proračunski odsek avstrijske poslan-
 ske zbornice.**

DUNAJ 20. Proračunski odsek je rešil
 poglavje „Povprečevanje obriti“. Na to je
 pričel odsek razpravljati o črtnem šolstvu.

Cesarjevo zdravje.

DUNAJ 20. Cesarjevo zdravje je danes
 mnogo bolje. Sodeč po vsemu mora se reči,
 da katar in nahod popuščata. Noč je vladar
 prespal v globokem spanju, ki je bilo le sem-
 tertja prekinjeno s kratkim kašljem. Danes
 je vladar ustal zelo okrepčen. Cesar je izja-
 vil, da je mnogo bolje spal in da se počuti
 mnogo bolje nego včeraj. Nahod ne upliva
 ni na temperaturo ni na tek. Cesar je zaju-
 trkoval z velikim apetitom. Na večer je tem-
 peratura malo poskočila (37.4) ali to ni nič
 nenavadnega, ker ima vladar navadno večjo
 temperaturo. Splošno stanje je tako, da se
 mora pričakovati, da v kratkem nahod pov-
 sem prestopi. Cesar je danes delal, kakor
 navadno, reševal spise, prejemal poročila ter
 pojde po obedu na sprehod v veliko galerijo.

Dunajski nuncij odstopi.

DUNAJ 20. — Tukaj se smatra kakor
 gotovo, da bo nuncij Granito di Belmonte vsled
 svojega nastopa v aferi Wahrundovi, v
 kratkem odpoklican in da v kratkem otide z
 Dunaja.

160 oseb aretiranih na kongresu.

DUNAJ 20. „Wiener Tagblatt“ poroča
 iz Petrograda, da je bilo na kongresu židov-
 ske lige v Harkovu aretiranih 160 členov.

Bančno vprašanje.

BUDIMPEŠTA 20. Parlamentarni odsek
 sestavljen je na svoji včerajšnji seji več vpra-
 šanj, glede katerih se imajo zaslišati večaki.
 Med drugim so stavljeni vprašanja, ki se
 glase nastopno: a) doklej se ima dati bančni
 privilegij? b) kaj je treba storiti, da se za-
 ščitijo gospodarski interesi dežele? c) kaj je
 treba storiti izlasti v pogledu, da se vzdrži
 vrednota? d) kako se ima nabaviti zlato in
 kaj se v tem oziru dogovori z banko?

Ko bodo zaslišani večaki in ko pošlje
 vlada potrebne podatke, prične odbor zopet
 svoja posvetovanja in stavi svoje predloge v
 obliki utemeljenega predloga v poslanski
 zbornici.

Bolgarska knežja dvojica.

BUKAREŠTA 20. — Knez in kneginja
 bolgarska sta sinoči dospela semkaj. Kmalu
 po svojem prihodu sta se v kraljevi palači
 udeležila rodbinskega obeda.

Obletnica smrti Lajoša Košuta.

BUDIMPEŠTA 20. (Ogr. biro.) Povočom
 obletnice se je vršila danes predpoludne v
 luteranski cerkvi žalna služba božja, na ka-
 teri so bili minister Fran Košut, mnogo po-
 slancev stranke neodvisnosti in mnogoštevilno
 občinstvo. Na to se je občinstvo podalo na
 grob Košutov, na kateri je v imenu stranke
 neodvisnosti položil venec posl. Szentivany.
 v imenu predsedstva poslanske zbornice pa za-
 pisnikar Andrej Vertan. Popoludne je bil
 banket.

BUDIMPEŠTA 20. Na javnih in mno-
 goštevilnih privatnih stanovanjih so bile po-
 vodom obletnice smrti Ludovika Košuta razo-
 bešene črne zastave. Žalni službi božji v lu-
 teranski cerkvi so prisostvovali ministri Košut
 Appony, Andrássy in Günther, predsednik
 poslanske zbornice, državni tajnik Szterenyi

PODLISTEK. 36

KAZAKI.

Kavkaška povest. — Grof LEV N. TOLSTOJ.

Jergušov se je zagrohotal in sunil
 Nazarko: „Zapoj ti, hajd! Tudi jaz bom
 pel, jaz sem fin pevec, pravim jaz.“

„No, ve lepotice, ali ste zaspale?“ je
 dejal Nazarka. „Mi smo prišli s kordona
 pomoliti“. Glejte, Lukaško smo pomolili.“

Lukaška je pristopil h gruči in se
 ustavljal deklicam nasproti. Širokočrtna
 lica in vrat so mu bila rdeča. Stal je in
 govoril počasi, umerjeno; a v tej počas-
 nosti in umerjenosti kretanja je bilo več
 živahnosti in moči nego v blebetanju in
 razposajenosti Nazarka. Spominjal je na
 zrebca, ki je drvil okoli in ki potem —
 rep pokoncu in prhaje — kakor prikovani
 obstoji na vseh štirih.

*) „Pomoliti“ pomeni v kazakiškem jeziku: pri
 vinu pozdraviti koga ali voščiti srečo; vobče vpo-
 rabljajo to besedo v zmislu napivati, piti.

in mnogo poslancev. Visokošolci so položili
 na grob Košutov več vencev, tako tudi člani
 48. te levice. Ob 4 uri popoldne je bil Ko-
 šutov obed stranke neodvisnosti, na katerem
 je imel posl. Pavel Heitsy govor v spomin
 Košutov.

Afera Polony-Lengyel.

BUDIMPEŠTA 20. Kraljeva kurija je
 danes storila sklep v stvari delegiranja kakšnega
 pokrajinskega porotnega sodišča v tiskovni
 pravdi Polony-Lengyel. Kurija je sklenila
 odkloniti prošnjo Polonyja za delegiranje
 porotnega sodišča v kakem drugem mestu,
 ker ni mogel Polonyi navesti nobenega do-
 kaza, ki bi vzbujal dvoma v pristranost bu-
 dimpeštanskega porotnega sodišča.

**Zagrebskim listom kolportaza pre-
 povedana.**

ZAGREB 20. (Ogr. biro.) Na ukaz
 vlade je tukajšnji policijski načelnik odzvel
 danes vsem v Zagrebu izhajajočim listom
 kolportazno pravico.

Smrtina kazen na Francoskem.

PARIZ 20. Minister Briani je predložil
 zbornici načrt, ki gre za tem, da se da po-
 rotnim sodiščem pravico, da odločujejo o
 uporabi smrtne kazni.

Banka propadla.

PARIZ 20. — Listom poročajo iz Neuf-
 Chateau, da je banka Julesa Didiera ustavila
 svoja plačila. Pasiva znašajo 2 in pol mili-
 ona frankov. Oškodovani so večinoma mali
 trgovci in uradniki.

Iz Perzije.

FRANKOBROD o/m. 20. „Frankfurter
 Zeitung“ poroča iz Carigrada, da so trije
 turški bataljoni prekorčili perzijsko mejo
 pri Bagdadu ter zasedli perzijsko ozemlje.

Gospa Toselli.

DRAŽDANE 20. — Mnogi prijatelji so
 prejeli od bivše saške prestolonaslednice, se-
 danje gospe Toselli pisma, v katerih ona
 javlja, da niso resnične vesti o nekem sporu
 med njo in njenim možem.

Italijanska mornarica.

BENETKE 20. — Semkaj je dospela
 srednjemorska eskadra.

RIM 20. Razun dveh vojnih ladij prvega
 razreda, ki se jih ima na predlog ministra
 vojne mornarice graditi v državnih ladijedel-
 nicah v Castellamare in Spezziji, naroči
 uprava mornarice tretjo vojno ladijo iste
 velikosti pri neki privatni ladijedelnici.

Grof Limburg-Stürum.

BEROLIN 20. Znani voditelj konse-
 rvicev v državnem zboru grof Limburg-Stürum
 je na svojem šlezijakem posestvu težko obolel.
 Grof je star 73 let.

Novo norveško ministerstvo.

KRISTIJANIJA 20. V novo sestavlje-
 nem ministerstvu je Gunnar Knudsen prevzel
 predsedstvo, finance in carino; Christophers-
 sen, unanje stvari; Seip, uk in bogočastje;
 Ihlen, javna dela; Abrahamsen, trgovino,
 plovbo in industrijo; Castberg, pravosodje in
 policijo; Fosnaes, poljedelstvo; Hefiye, de-
 želno brambo.

Dogodki na Ruskem.

Spiridonova pobegnila.

PETROGRAD 20. Iz Sibirije je dospela
 vest, da se je revolucionarki Spiridonovi po-
 srečilo pobegniti v Avstralijo.

Lukaška je stal mirno pred deklicami;
 oči so se mu smejale; govoril je malo in
 gledal zdaj na pijana tovariša zdaj na de-
 kleta. Ko se je Marjanka približala vogalu,
 je z enakomerno, nič hlastno kretnjo
 privzdignil kučmo, se umaknil in se znova
 vstopil njej nasproti, nogo malce v stran,
 palca vtaknjena za pas in igrajoč se s
 kindžalom. Marjanka je na njegov po-
 zdrav počasi nagnila glavo, se usedla na
 klop in vzela izza nedrjaj buče. Lukaška
 ni umaknil od nje oči, grizel buče in
 pljuval lupine. Vsi so utihnili, ko je prišla
 Marjanka.

„No, kako je? Ali ste prišli za dolgo?“
 je vprašala kazakinja in pretrgala mol-
 čanje.

„Do jutra,“ je mirno odvrnil Lukaška.
 „No Bog ti daj lepega dobička,“ je
 dejal kazak. „Vesel sem,“ takoj sem
 pravil.“

„Jaz tudi pravim,“ se je vtaknil vmes
 pijani Jergušov in se smejal. „To so
 gostje!“ je dostavil in pokazal na mimo-
 ičnega vojaka. „Vojška vodka je dobra,
 to imam rad.“

„Tri teh zlodejev so pripeljali k nam,“
 je rekla ena izmed kazakinj. „Ded je že

Nemški državni zbor.

BEROLIN 20. Pri proračunu za Južno-
 zapadno Afriko je bila stavljenja resolucija,
 da se izroči rodovom urojenec, katerim je
 bilo vsled ustaje vzeto zemljišče, in ki je ima
 sedaj na razpolago vlada, toliko zemljišča
 nazaj, da zamoreje od tega živeti. Državni
 tajnik Dernburg je izjavil, da se s tem
 strinja. Na to je bila vsprejeta resolucija in
 proračun.

Bolezen Tolstega.

PETROGRAD 20. Brzojavke o zdrav-
 stvenem stanju Tolstega si nasprotujejo. Neka
 brzojavka Tolstojevoga sina pravi, da se
 lahko smatra krizo premagano, ako ne pade
 zopet v omedlevico, kar bi pomenjalo ane-
 mizo v možganih. Nekoliko prijateljev Tol-
 stega je brzojavilo Svetemu Sinodu, ter ga
 prosilo, naj razveljavi cerkevno izobčenje, ki
 je bilo pred leti proglašeno nad Tolstojem.

Bivši poslanec dume umorjen.

PETROGRAD 20. Bivši poslanec dume
 in pristaš delavske stranke dr. Karavajev je
 bil dne 16. t. m. v Jekaterinoslavu od dveh
 neznancev težko ranjen. Prej je bil prejel
 več pretilnih pisem od „kamore ljudske
 osvete“.

PETROGRAD 19. Dr. Karavajev v noči
 od 18. na 19. t. m. v velikih mukah umrl.

Dr. Karavajev je bil eden voditeljev de-
 lavske stranke in izborni govornik. Vodil je
 srdit boj proti ljudski zvezi. Karavajev je bil
 po poklicu zdravnik in je užival pri kmetih
 veliko popularnost.

Tajne usluge in pomirjenje.

Takozvana Wahrundova afera vznemirja
 silno duhove. Nekateri menijo celo, da je
 konflikt med Vatikanom in oficijelno Avstrijo
 neizogiben. O aferi Wahrundovi smo že
 opetovano govorili in naglašamo le še enkrat,
 da so cerkveni in udani jim politični krogi
 nastopili najodločnejše ter zahtevajo, da se
 ta profesor cerkvenega prava odstrani s vse-
 učilišča v Inomostu, ker je v svojih govorih,
 oziroma v neki svoji brošuri žalil kato-
 liško cerkev in negiral nje nauke in
 resnice.

To je izvor takozvane Wahrundove
 afere, ki pa je postala velikim političnim
 dogodkom s tem, da sta — gotovo ne na
 njuno radost — zapletena vanjo toliko naša
 avstrijska vlada kolikor minister za znanje
 stvari baron Aehrenthal. To pa zopet po
 nastopu papeževoga nuncija na Dunaju di
 Belmonte, ki da je v imenu sv. Stolice zah-
 teval od barona Aehrenthala, naj se Wahr-
 mund odstrani in dade zaščotenja katoliško
 čutečemu prebivalstvu. V tej intervenciji
 nuncija kakor zastopnika ptuje vlasti vidi
 liberalno novinstvo nedopustno vtikanje stvari
 naše države. To liberalno novinstvo je uver-
 jeno, da je stem dobilo silno orožje v roko
 proti njim, ki vodijo akcijo proti profesorju
 Wahrundu. Liberalni listi izvajajo, da av-
 strijska vlada, tudi če bi bila poprej mislila
 ugoditi klerikalcem pod kakoršno si bode
 formulo, sedaj nikakor ne sme popustiti. Kaj
 se ima zgoditi z Wahrundom in kako da
 se ima rešiti ta afera, to je — pravijo —
 izključno le stvar avstrijske vlade in nikdo
 izven države nima pravice do intervencije ali
 celo do stavljanja kakih zahtev.

Kritika, ki jo pišejo liberalni listi o
 nastopu papeževoga nuncija, je torej — ka-
 kor vidimo — skrajno ostra in vojevita.

Nam pa ni namen, da bi se na tem

šel na županstvo, a tam pravijo, da se ne
 dá nič narediti.“

„Ah! Ali si imela križe z njimi?“
 je rekel Jergušov.

„Ali so vse zakadili s tobakom, kaj
 ne?“ je vprašala druga kazakinja. „Naj
 kadé na dvorišču, kolikor hočejo; a v
 hišo jih ne pustimo. In če pride sam
 župan, jih ne pustim. Še okradli nas bodo.
 Glejte, k sebi pa si vragov sin, župan,
 gotovo ni postavil nobenega v hišo.“

„Ne ljubiš jih!“ je zopet rekel Jer-
 gušov.

„In potem pravijo še, da je ukazano,
 da morajo dekleta vojakom postiljati in
 jim dajati vina z medom,“ je rekel Na-
 zarka, postavil nogo v stran kakor Lu-
 kaška in si takisto, kakor on, porinil
 kučmo na tilnik.

Jergušov je zagnal grohot, prijel de-
 klico, ki mu je sedela najbliže, in jo objel.
 „Zagotovo pravim.“

„Fej, ti smola!“ je zavpilo dekle.

„Bom povedala materi.“

„Povej ji!“ je vzkliznil. „A res, Na-
 zarka govori resnico; bilo je uradno pismo:
 saj on zna brati in pisati. Res.“ je iztegnil
 se je, da bi objel drugo deklico po vrsti.
 (Dalje.)

mestu dalje bavili z afero Wahrundovo, z
 ugibanjem o nje končni rešitvi in z vpraša-
 njem, da li je bil nastop nuncija zgrešen ali
 opravičen? O tem smo povedali že včeraj
 na kratko svoje mnenje.

O aferi Wahrundovi se je že napisala
 in se še piše cela dnevna literatura. V tej
 literaturi smo našli na neko enunciacijo,
 ki je obrnila na-se našo posebno pozornost,
 ker priznava nekaj, kar smo mi vedno trdili
 in kar nam tudi pojasnjuje vzroke dosedanja
 vladni politiki v naših pokrajinah, politiki, ki
 bi bila sicer neumljiva zdravemu človeškemu
 razumu.

Jeden glavnih dunajskih listov izvaja v
 svojem vehementnem napadu na nuncija kneza
 di Belmonte med drugim tudi to-le:

Nuncij je obesil svojo intervencijo na
 veliki zvon. Če pa že na oficijelnih diplom-
 atskih akcijah, ki imajo pravico za-se, najpri-
 prostje človeški razum zahteva obzirno ta j-
 nost, koliko bolj se mora tako obzirnost
 zahtevati, kadar se išče neoficijelnih uslug,
 kakoršne bi mogel minister kake države sto-
 riti le na tihem in ob popolni molčečnosti!
 Saj je znano, da si ministri in diplomatje
 napravljajo male medsebojne ilegalne usluge
 in take kupčije slone na vzajemnosti!

Tu imate! Ministri in diplomatje si
 napravljajo medsebojno tudi take usluge, ki
 morajo ostati tajne, ker ne morejo prenašati
 luči dneva! Ta izjava v dunajskem listu ne
 prinaša sicer nič novega, vendar meče kar
 cel šop luči na dosedanja vladno politiko v
 naših pokrajinah in na nje vzroke. Neopo-
 rečno je, kar smo mi pisali svojedobno in
 kar smo izvedeli iz ust moža, ki je bil sam
 v diplomatski službi: da se je bil namreč
 pokojni italijanski minister Crispi svoječaso
 obrnil do dunajskih merodajnih krogov z
 milo prošnjo, naj se z Italijani v avstrijs-
 kem Primorju postopa kolikor le možno pri-
 zanesljivo in dobrohotno, da se s tem ir-
 pentovski opoziciji v Italiji odtegne orožje za
 borbo proti vladni politiki! A še posebno
 važen moment je, da je Crispi podprl svojo
 prošnjo do dunajskih merodajnih krogov
 s posebnim poudarjanjem koristi dinastije
 Savojevcev.

In prošnja g. Francesco Crispija je bila
 — uslišana! Priča temu je vsa naša odra-
 čena generacija v primorskih pokrajinah.
 Dunajski krogi so napravili italijanski vladi
 jedno tistih uslug, ki morajo ostati tajne, ker
 ne morejo prenašati luči dneva. Zato pa se
 je vedno slepilo, da tako smer vladne poli-
 tike v naših pokrajinah zahteva „viši“ državni
 interes, dočim je bila v resnici le tajna
 ilegalna usluga italijanski di-
 plomaciji na škodo interesov
 države!

Kdo bi se pri tem ne spomnil tudi od-
 ločne trditve posl. Spinčiča v državnem zboru,
 da je namreč pogodbi med Avstro-Ogrsko in
 Italijo pridodana tajna klavzula, ki
 avstrijski vladi naravnost predpisuje smer nje
 politike v avstrijskih primorskih pokrajinah.
 Ta klavzula določa le to, za kar je prosil
 Crispi: da se z Italijani postopa „prizanesljivo
 in dobrohotno“!!

Tej trditvi Spinčičevi se ni nikdar ve-
 ljavno oporekalo. A tudi če bi se bilo —
 česa vsega ne taje oficijelni krogi, če jim
 potreba tako velevala?! — vendar ne bi to
 omajalo našega uverjenja, da je klavzula, to
 pa že iz razloga, ker si dosedanje vladne
 politike jednostavno ni možno drugače tol-
 mačiti.

Evo ključa za razjasnjenje vsem onim,
 ki si nikakor ne morejo tolmačiti dosedanje
 vladne politike v naših krajih!

Sedaj pa se mnogo govori o pomirjenju
 med Italijani in Slovani. Kdo ne bi si ga
 želel? Kdo ne bi blagoslovljal mož, ki bi
 dovedl do dogodka, ki bi v svojih posledicah
 pomenjal pravo odrešenje za obe narodnosti?!
 Ali conditio sine qua non v dosegu tega ve-
 likega cilja je: da dunajski krogi nehajo
 biti eksponent prošnji italijanske vlade in
 želja italijanske dinastije, da se v naših
 krajih definitivno obravnava z vladno politiko,
 ki je bila, le posledica tajnih in ilegalnih
 uslug ptuji diplomaciji, da se neha politika,
 ki je bila le na eno stran prizanesljiva in
 dobrohotna, ter da se inaugurira vladna po-
 litika, ki bo jednako dobrohotna na obe
 strani!

Ako naj pride pomirjenje, pasti morajo
 — tajne usluge!!

Slovansko-latinski blok usta- novljen?

Listi poročajo, da je slovansko-latinski
 blok v državnem zboru ustanovljen in da je
 predsednikom istega izvoljen hrvatski posla-
 nec dr. Vuković, podpredsednikom pa
 Roman Onciul.

Neka korespondenca javlja, da so slo-
 venski, hrvatski, malorški, italijanski in ro-
 munski člani proračunskega odseka včeraj

nadaljevali svoja pogajanja o skupnem postopanju v naučnih vprašanjih. Predlagano je bilo pet resolucij: Slovenci glede ustanovitve pravne fakultete v Ljubljani, Hrvatje glede priznanja izpitov na zagrebškem vseučilišču, Malorusi glede začasnega utrakoviranja lvovskega vseučilišča in ustanovitve polnopravnega vseučilišča po petih letih, Italijani glede popolnega vseučilišča v Trstu, Romuni glede vseučiliščne stolice za romunski jezik na černoškem vseučilišču. — Skupno se namerava postopati tudi ob jezikovnem vprašanju na sodiščih. — Razprave še niso dovršene in se bodo nadaljevali ob drugi priliki. Namerava se tudi iz teh skupin osnovati parlamentarno zvezo, katere člani bi stali na podlagi narodne avtonomije. Ko bi to uspelo, bi ta klub štel nad 80 členov in bi bil eden od najmočnejših klubov.

Nam se zdi, da se tu nekaj, kar je še le v prvem stadiju pripravljanja, že predstavlja kakor gotovo dejstvo. Že okolnost, da — izvzemši par njih — naših jugoslovanskih poslancev niti na Dunaju ni, govori proti možnosti, da bi se bil dogodek tolike politične važnosti — kakoršen bi bil gotovo slovensko-latinski blok — izvršil čez noč. Našim poslancem, ki so kakor člani proračunskega odseka sedaj na Dunaju, vso čast in vse priznanje, ali mi si ne moremo kaj, da ne bi dali izraza svojim dvomom, da bi bili ti gospodje pooblaščen v take ukrepe v imenu vseh — v imenu naroda. Ali ponavljamo: vse prej, nego da bi bili mi nasprotni takemu ujedinenju latinskega in slovanskega elementa! Ali ravno zato, ker bi bila ustanovitev takega bloka v svojih posledicah uprav neprecenljivega pomena, treba je postaviti na solidno, previdno pripravljen, na vse strani proučen in v vseh detaljih izdelano podlago. Tako podlago se more ustvariti po sporazumljenju z vsemi v poštev prihajajočimi faktori. In ker se v časniških vesteh o snovanju gori rečenega bloka še posebno naglašajo tudi vseučiliško vprašanje, čutimo tem več dolžnost, da svarimo k največji opreznosti.

Podržavljenje zaderske policije.

„Hrvatska“ poroča, da namerava vlada vzeti zadersko mestno policijo v svoje roke, ako dalmatinski deželni zbor privoli v tako podržavljenje. Kakor razlog temu postopanju navaja se dosedanje nezno postopanje italijanske ulice nasproti Hrvatom v Zadru. Z ozirom na nov jezikovni načrt, s katerim se uporaba italijanskega jezika pričenja v Dalmaciji polagoma odpravljati, bati se je od strani zaderske ulice vsakovrstnih napadov na same poslance, ko pridejo v Zader, da razpravljajo o tem zakonskem načrtu.

Intervencija nuncija v Wahr-mundovi aferi.

Zdi se, da stališče rimskega nuncija na Dunaju, di Belmonte, je vsled njegove intervencije tako omajano, da ga bo morala rimska Stolica poklicati nazaj. In to je tudi umevno: žalje, v katero je on spravil zunanje ministerstvo, katero je on s svojim intencijom naravnost dezavuiral, in samo krščansko socijalno stranko, mu ti krogi ne morejo odpustiti; na drugi strani zahtevajo njegovo odstranitev tudi liberalni krogi, ki protestirajo proti vmešavanju tujega diplomata ali distinguished foreigner (zaaminiti tujec) — kakor ga je imenoval sam Gessmann — v notranje avstrijske zadeve. Rimski Stoliči ne preostane torej drugzga nego poklicati preveč vnetega nuncija nazaj.

Osamljenost nuncija se je tudi pokazala v četrtku, ko je imel apostolski nuncij popoldanski sprejem povodom imenovanja papeža Pija X. Sploh se je komentiralo, da je toliko ministerstvo za vnanje stvari in tudi avstrijska ministerstva bila zastopana le po jako malo osebnostih. Zunanji minister baron Aehrenthal, ministrski predsednik baron Beck in naučni minister Marchet tudi niso prišli na obisk.

Da je stališče nuncija omajano, v tem zmislu pišejo tudi vsi dunajski listi.

Zgodovinski dan za našo Istro.

Današnji dan bo zgodovinskega pomena za našo Istro. Danes bo deželni zbor v Kopru razpravljao o sporazumljenju, dogovorjenem od poslancev obeh strank. Z opravičeno napačnostjo bomo torej pričakovali danes vesti o dogodkih in o izvršetku današnje seje v Kopru. Če deželni zbor sankcionira sklenjeni dogovor, napoči za Istro doba novega življenja, se bo ves razvoj v tej deželi vršil na novih podlagih in ob novih pogojih.

Tudi za vladne kroge je današnji dan, brez dvoma dan izrednega pomena.

Že dejstvo, da se (brez dvoma na željo vlade) udeležijo te seje tudi vsi trije škofje, govori za to, koliko je vladi na tem, da deželni zbor vsprejme dogovorjeno sporazumljenje. V to je potrebna kvalificirana večina 25 poslancev. Naših je 8, italijanskih pa 21. Od teh poslednjih poslancev Vidulich že dlje časa ne prihaja več v sejo radi bolehnosti, dočim je intranzigentni Bennati principijelno nasproten sporazumljenju. Ostaja po takem italijanskih poslancev le 19, z našimi skupaj torej 27. Če bi izostali še trije italijanski poslanci — kar ni izključeno vsled vpliva Bennatijevega — ne bi bilo več potrebne kvalificirane

večine! Zato je velike važnosti, da pridejo tudi škofje, ki osigurajo potrebno večino.

Isterski deželni zbor sestoji iz 30 izvoljenih poslancev in 3 neizvoljencev, ki imajo po svojem položaju vse pravice poslanca v deželnem zboru. Ti so škofje: tržaško-koprski poreško-puljski in krški. V zadnjih 18 letih je bil edini poreško-puljski škof dr. Flapp na eni seji v zbornici v Poreču. Sicer ni bil nikdar ni on ni nobeden njegovih kolegov v vseh teh 18 letih. Škofje so se navadno opravičevali s svojimi posli — in niso prihajali v deželni zbor.

Hrvatska.

Občni zbor socijalnih demokratov.

Centralni odbor socijalno-demokratske stranke je sporazumno z nadzorovalnim odsekom sklical v Zagreb za 19. in 20. aprila (Velikonočne praznike) peti občni zbor. Na dnevnem redu bodo med drugim pravila stranke, ustanovitve dnevnika, povspesevanje strankinega slovstva in boj za splošno volilno pravico.

Elegović — cigan.

„Srbobran“ je prejel iz Travnika nastopno informacijo: Poslanec v hrvaškem saboru dr. Elegović (znan entant terrible Starčevićanske stranke) je polnokrvni cigan. V Travniku sta dva muhali ciganski in to Maraula, v kateri so mohamedanski cigani in Dolac, v kateri so katoliški cigani, med njimi je najuglednejša rodbina Elegović. Iz te rodbine izhaja dr. Elegović, ki se je kakor polnokrvni cigan izobrazil na jezuitski gimnaziji v Travniku.

Takega izvora je torej tisti človek, ki najpoštenjeje hrvaško in srbske rodoljube puje na najinfamnejši način in ki je najstrupenejši razdiralec sloge med Srbi in Hrvatji. Za Judežev groš služi ta človek sovragom hrvaškega naroda in vsega Slovaustva. A da si ob tem efialtskem početju nadevle masko nekega hrvaškega radikalizma, to le večja grdooba njegovih dejanj, kajti s tem tira naravnost v blato vžvišeno in plemenito rodoljublja. Frank je Zid po pokolenju, a Elegović je njegov najpokornejši sluga. Frank služi tujinstvu, Elegović služi Franku, ker obema tako nese. To je — v krvi.

Hrvatska revolucija!!!

„Budapesti Naplo“ je uvel v svojem listu stalno rubriko pod gornjim naslovom. List se upraša: „Kake korake namerava storiti kolicija, ko izda svoj manifest na hrvaški narod? Potem vprašuje vlado, kake korake namerava storiti ona kajti vidi se, da je v Hrvatski vse pripravljeno na revolucijo!?“ Namen takim vestem je prozoren. Madjari hočejo očrtniti Hrvate pred najvišimi faktori in jih zavesti v to, da se na Hrvatskem etablira nago nasilje. Sicer pa je res: na Hrvatskem se pripravila velika revolucija. Ali ne revolucija s puškami, sabljami in petardami, ampak revolucija duhov, oživilne narodne vesti, užaljenega narodnega ponosa proti madjarskemu azijskemu barbarstvu. Kdor je pošten, mora le želeči zmage te revoluciji: v imenu pogaženega prava, v imenu svobode, v imenu človekoljubja in v imenu človeške civilizacije.

Ogrska.

Gibanje med ogrskimi Slovaki.

Slovaška narodna stranka je sklicala za prihodnjo nedeljo velik shod v Turčanskem Sv. Martinu, na katerem se bo v prvi vrsti razpravljalo vprašanje, se ima li sedež stranke premestiti v Budimpešto ali v Turčanski sv. Martin. Stranka bo sklepala med drugim tudi o svoji organizaciji, izlasti o volilni organizaciji, ki je zapričela.

Žužemberk in Marindol.

Na sobotno resolucijo poslanca Litnika, naj se Žužemberk in Marindol zopet združita s Kraunjsko, je v tork v proračunskem odseku odgovoril minister za notranje zadeve, baron Bienenrb. Pri zadnjih pogodbenih obravnavah sta se avstrijska in ogrska vlada zedinili, da sestavi skupno komisijo, ki naj prouči to preporočeno vprašanje. Ako se koj misli ne zedinila, predložita svoje nasvete vsaka svoji vladi v rešitev. Ogrski ministrski predsednik je že dobil povabilo, naj o tem vprašanju naznani svoje mnenje.

Drobne politične vesti.

Delavske pokojnine na Francoskem. Francoski minister dela je sporočil načelniku socialistične parlamentarne skupine, da se je s tem, da je vlada male zakupnike in kmetske posle izključila iz števila udeležencev na delavskih pokojninah, število istih znižalo do 2.000.000 na 1.300.000. Starost, upravičena do pokojnine, je povišana na 65 let, tako, da bo zadostoval državni prinos kakih 100 milijonov frankov.

Dnevne vesti.

Osebnost. V četrtku zvečer je došel v Trst FML. Jurij Kotna ter se je nastanil v hotelu „Balkan“.

Posvetovanje upokojenih železničarjev. Kakor nam telefonično poročajo s Krasa, so upokojenci južne železnice, bivajoči po Krasu, z največjim zanimanjem čitali v našem listu poročilo o akciji tržaških upokojenih državnih uslužbencev za zboljšanje pokojnin in svojega položaja sploh. Rečeno poročilo je

tako vspešno vplivalo na njih, da so nekateri njih že za jutri, v nedeljo, ob 4. uri popoldne sklicali posvetovanje, kisebo vršilo v Mohorčičevi restavraciji v Sezani. Opozarjamo tudi tem potom vse interesirance na ta shod.

Iz politične službe. Okrajni komisar dr. Egon Emerik Pongrátz de Szent Miklos et Ovár je premeščen iz Pule v Gradsko, okrajni komisar dr. Emil Mucha pa iz Gradiške v Pulo.

Tržaški deželni zbor in volilna reforma? Posvetovanja o vladnem volilnem načrtu v podoseku, potem v odseku in v zbornici sami utegnejo zahtevati časa par mesecev. Ker pa bo mej tem časom gotovo sklican državni zbor, se mnogo ventilira vprašanje, ali more zasedanje tržaškega deželnega zbora trajati dalje paralelno z zasedanjem državnega zbora, ali pa se dež. zbor tržaški odgodi na poznejši čas? Mnenja so različna.

Simptomatično je, da včerajšnji „Piccolo“ zastopa mnenje, da more zasedanje deželnega zbora tržaškega dalje trajati, dočim nam zatrjuje informacije, došle nam iz italijanskega tabora, da so bili merodavni italijanski krogi za to, da se zasedanje deželnega zbora odgodi. Interesantno bi bilo vedeti, zakaj so signori spremenili svoje stališče? Morda zato, ker so bili drugačnega mnenja — kje drugje?!!

No, pa saj nam pripoveduje „Piccolo“ sam, da od strani vlade nimajo nič proti temu, da zasedanje deželnega zbora tržaškega nadaljuje tudi potem, ko bo zasedal državni zbor. Tržaški deželni zbor ostane torej zbran toliko časa, kolikor bo potrebno, da prouči načrt volilne reforme in ga vsprejme. V tem pogledu pritrjuje „Piccolo“, da take važne predloge ni možno rešiti od danes do jutri in je v interesu vseh, da se isti temeljito prouči v vseh podrobnostih.

Rečeno glasilo zatrja, da magistratni uradi delajo najvstrajneje, da naberejo potrebni statistični material. To delo utegne zahtevati kakšna dva tedna. Ali v tem času bo mogel pododsek nadaljevati svojimi posvetovanji o tistih poglavjih zakonskega načrta, ki ne potrebujejo nobenega statističnega materiala. Ta poglavja se tičejo: volilne dolžnosti, priprav za volitve, volilnega postopanja, občinskega sveta in delegacije. Ta del načrta, ki vsebuje zelo važna načelna vprašanja in drugih isto tako važnih odredb v praktičnem pogledu, utegne rešiti pododsek dotlej, ko bosta pripravljena za razpravo dve prvi poglavji, ki se tičejo volilnih razredov in volilnih okrožij, aktivne in pasivne volilne pravice.

Dvorana za sodbene dražbe. Ulica Sanita 23—25 pritličje.

Dražba, ki se bo vršila v soboto dne 21. marca 1908 in naslednje dni ob 9. uri popoldne.

Več urezov angleškega blaga, kamgarn in ševijot za moške obleke, več urezov modernega blaga za telovnike, sablje za častnike, železna blagajna itd.

Učenci in učenke, ki so pohajali slovensko šolo pri Sv. Jakobu se vabijo tem potom, naj se polnoštevilno udeležijo posvetovanja, ki bo jutri 22. t. m. v prostorih slovenske šole sv. Cirila in Metodija via Giuliani št. 46, ob 10½, popoldne.

Tvrdba menjalnice Bolaffio v konkuru. Tukajšnja tvrdba menjalnice Giuseppe Bolaffio (imejitelja Elio in Marco Bolaffio) sta včeraj napovedala konkurz. Pasiva znašajo 800.000 K, od teh odpade 200.000 K na male hranilne vloge.

Olajšanja za vojake pri letošnjih vojaških vajah. Vojaško naredbeni list je priobčil cesarjevo odredbo, da se na letošnjih vojaških vajah določi počitek treh tednov, v katerem času pojdejo vojaki na dopust, da pomagajo pri žetvi in drugih poljskih delih.

Golobi-pismoše v področju tržaškega policijskega ravateljstva. „Osservatore Triestino“ je priobčil razglas c. kr. policijskega ravateljstva, ki prepoveduje iz javnih ozirov na podlagi ces. naredbe od 20. aprila 1854, št. 96, drž. zak. za vse okrožje svojega delokroga držanje, nakupovanje in prodajanje golobov-pismoš. Prestopke te prepovedi kaznovalo se bo v smislu § 11. omejene naredbe z globo od 2 do 200 kron ali pa z zaporom od 14 dni. C. kr. policijsko ravateljstvo si pridržuje pravico dovoljevati v posebno izrednih slučajih na prošilčno željo izjeme te prepovedi.

Tržaška mala kronika.

Oko v nevarnosti. Marko Kuzana, 17-leten kmet, iz Motovuščine, padel je pred včerajšnjem tako nesrečno, da je z glavo udaril na vratno kljuko in si potolkel puncico desnega očesa. Privedli so ga v bolnišnico, kjer se ga sprejeli v V. oddelek.

Junak noža. Emil Pieretti, 30-leten podkopnik v službi inž. Mazorana v Miljah, je bil včeraj sprejet v X. oddelek tukajšnje bolnišnice, ker je bil zadobil rauo z nožem v trebuh se strani svojega sobnega tovariša. Vzrok napadu je bil malenkosten prepir radi dela.

Tatvina. Marija Klavič, stanujoča v Jul. Carradori, nahajala se je včeraj v mestni stavljalnici. Položila je za trenutek mošnjček, v katerem je bilo le K 240, na nek predalček, a ko ga je hotela vzeti nazaj, ga ni bilo več. Tu je zapazila neko žensko, ki je hotela neopažena smukniti iz sobe in jo dala areti-

rati. Pri njej so tudi našli mošnjček. Na policiji se je kvalificirala za Marijo M., 26-letno, stanujočo v ul. della Guardia.

Tat sukenj. Včeraj zjutraj je bil na Borzernem trgu aretiran 49-leten Alojzij Russ iz Trsta, stanujoči v ljudskem zavetišču, ker je bil vkraadel dežni plašč v vrednosti 16 K, vozniku omnibusa hotela „Moncenisio“, ko se je isti nahajal z vozom pri postaji južne železnice. Russ je priznal tatvino in izpovedal, da je plašč prodal v neki gostilni.

Smešnica. Zakaj je vzel Arabec še drugo ženo? Neki Arabec je imel zelo krasno, mlado in zdravo ženo, a je vzlic temu vzel še drugo. Potniki so ga vprašali, zakaj se je oženil še z drugo, ko je prva lepša in mlajša? Arabec je odgovoril: Ko sem imel samo eno ženo, se je ta neprestano z menoj prepirala; a sedaj ko imam dve, prepirate se med seboj, a mene puščate na miru.

Koledar in vreme. — Danes: Benedikt opat. — Jutri: Tretja postna nedelja. — Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 13° Cels. — Vreme včeraj: oblačno.

Vremenska napoved za Primorsko: Spremenljivo s posamičnimi padavinami. Zmerni vetrovi. Temperatura mila.

Sodna kronika.

Ponarejanje kovanega denarja.

Začetkom tega leta je izvedla tukajšnja varnostna oblast o obstoju bande ponarejevalcev kovanega denarja v našem mestu, katere poglavar je neki bil 30-leten Mario Panighetti iz Padove. Nadzornik policijskih agentov Titz je opravil v hiši omenjenega Panighetti hišno preiskavo in po isti je prišlo toliko obdolževalnega materiala na dan, da sta bila Mario Panighetti in njegova soproga Josipina aretirana pod obtožbo ponarejanja kovanega denarja po § 118 k. z.

Včeraj je bila tozadevna obravnava pod predsedstvom dv. svet. Defacisa, Mario Panighetti je priznal, da je zvečer dne 14. jan. poskušil ponarediti nekaj kron s pomočjo samokova, ki ga je bil dobil proprej v dar. Njegova žena, da ni o tem ničesar vedela. Ista je potrdila izpoved svojega moža. Kakor prica je bil zaslisan nadzornik Titz, ki je izpovedal o izidu hišne preiskave, pri kateri je našel topilnik s kovino, nekoliko komadov kositra, antimona in sadre. Ko je on izvrševal hišno preiskavo, je padel Josipini Panighetti iz rok kronski falsifikat.

Porotnikom je bilo stavljeno enako vprašanje glede krivde obeh soprogov v smislu obtožnice. Krivdo glede Maria Panighetti so porotniki potrdili enoglasno, glede Josipine Panighetti pa z 10 glasov večine. Na podlagi tega pravorka je sedni dvor obsodil prvimenovanega na leto dni in Josipino na 6 mesecev zapora, poostrenega z enim postom in eno izolacijo na mesec.

Danes se vrši obravnava radi hudodelstva težke telesne poškodbe proti Antonu Gropajo. Predseduje svet. Minio.

Koncert Slavjanskega.

Videli smo je včeraj zopet po dolgem času, krasno levo glavo starega Dmitrija Slavjanskega. Bil je med nami že, ko smo bili tu v Trstu kaj reven narodit, in nam je takrat prvič pokazal lepoto ruskih pesnj. Dolgo potem je bil tu odsev njega, nepozabna Nadina, ki nam je svečanostno otvorila naš Narodni dom. Sedaj, v boljših dobah, je nas zopet obiskal na svojem slovesnem turneju Dmitri Slavjanski in izrazi navdušenja na včerajšnjem koncertu niso samo izvirali iz navdušenja od njega in njegovega zbora umetnosti, ampak našli bi v njih tudi nekaj kakor hvaležnost in udanost do starega prijatelja.

Zbor Slavjanskega idealizira slavna prošlost njegovega dirigenta, ki si je priboril toliko zaslug za rusko pesni in širjenje ruske kulture. Za to se človek približa Slavjanskega koncertom z nekim čutom svečanostne pjetete, a njej se kmalu pridruži iskreno občudovanje in oduševljenost.

Željvanja slika zbora vpliva svečanostno: Stare ruske bojarske noše iz 16. in 17. stoletja, čisto ruski blede tipi z dolgimi lasmi, stroga disciplina vsa to nam je razdevalo nov svet in mikalo oko, kakor zna mikati vse, kar je originalnega. A kaj še le ušesa! Ono fino mijansiranje, ono delikatno markiranje poedinih glasov, fraz, ono prevladovanje važnega glasu nad manj važnim, oni čisti balancement izvajanja, oni impozantni f baritona in basa, katerima poslednjima je svet že davno dal izredno pravo do častnega pridevka „oktavista“ — k temu deški glasovi — zopet karakteristikon ruskega zbora — in slednjič srebrnati timber soprana Marjete Slavjanske imponujoči metalnočisti kontralt Jelene Slavjanske, pa tudi vkljub svoje starosti še vedno ohranjenji tenor-bariton Dmitrija Slavjanskega... vse to napravljaja veličastni vtis, vtis harmonične celote, ki se upira kritiki poedinih sestavin.

Tudi repertoar je bil jako zanimiv. Treba najprej omenjati, da je Dmitrij Slavjanski za-

Jutri koncert :: :: Slavjanskega.

Šetkoma z recitativom pozdravil občinstvo, ki mu je odgovorilo z frenetičnim aplavzom. Program je bil kaj raznovrsten od ruskih narodnih pesmi raznih dob in pokrajin in do imponentnega ruskega cerkvenega petja do umetniških skladb. Zbor, solo- in dvospevi so napravljali koncert raznovrsten. Slušali smo tudi zopet „Ej uhnem“, ki ga je zbor proizvel z občudovanja vrednim decrescendo. Na koncu je Slavjanski še pridral „Lepo našo domovino“ in „Bože carja brani“.

Gledališče je bilo polno izbranega občinstva, ki je z frenetičnim aplavzom dajalo izraza svojemu zadovoljstvu in navdušenju.

Prihodnji in zadnji koncert bo, kakor naznanjeno, v nedeljo ter začne že ob 7. zvečer. Ker je predvidjati ogromno vdeležbo, opozarjamo občinstvo, naj si pravočasno preiskribi vstopnice. Iste je dobili danes v Slovanski knjigarni g. Gorenjca, jutri pa pri vratarju Narodnega doma in uro pred koncertom pri blagajni.

Nar. delav. organizacija

Za koncert Slavjanskega imajo člani N. D. O. znaten popust glede vstopnic. Listki se dobivajo v uradu N. D. O.

Vesti iz Goriške.

Dopolnilna deželnozborska volitev na Goriškem. Dne 30. t. m. se bo vršila dopolnilna volitev enega deželnega poslanca na Goriškem iz razreda veleposredstva na mesto dr. Franko ta, ki je bil voljen v splošni kuriji in velikem posestvu, a se je odpovedal temu poslednjemu mandatu.

Pevski zbor Slavjanskega priredi danes zvečer koncert v restavrantu Central v Gorici.

Čebelarški shod za Vipavo se bo vršil 25. t. m. ob 11. uri dopoldne v Velikih Žabljah. Predaval bo g. nadučitelj Anton Likozar iz Ljubljane.

O delovanju društva za varstvo zanemarnjenih otrok za sodni okraj Tolmin v letu 1907. (Poročal tajnik dr. Josip Ferfolja na rednem občnem zboru dne 27. febr. 1908.)

Vprašanje o varstvu otrok je stopilo po prvem vseavstrijskem kongresu v varstvo mladine v novo obdobje. Na tem kongresu, ki se je vršil v januarju 1907, je bil zbran svet vse Avstrije, laiki in duhovščina. Posebno častno so bili zastopani sodniki, ki so imeli večino referatov.

Ta kongres nam je pokazal avstrijsko mladino v pravi luči, pokazal nam je vse one skeleče rane, na katerih trpi telesna in duševna vzgoja naše mladine. Ta kongres je tudi razmotril vzroke tej zanemarjenosti in prišel je do zaključka, da je po eni strani temu kriv naš vladajoči in krivični družabni red, ki dopušča pri višjih desetstotih kopičenju bogastva in izobilja, a tira neštete množice neposredujočih slojev v revščino in pomanjkanje. Po drugi strani pa je zanemarjenosti naših otrok kriva naša lastna brezbrzičnost, nemarnost in nevednost, sploh krivi smo mi vsi, ki bi lahko pomagali, a pomagati nečemo. Naša slavna vlada, pravi kongres, je v tem pogledu tudi veliko zamudila in mora naši mladini še velik dolg poplačati. A nespametno bi bilo, ako bi vso krivdo valili na vlado; v najzornejši vreden državi bodočnosti ne bo nebrna vlada mogla popolnoma odpraviti zanemarjenosti mladine, ako tej ne prihaja zasebna dobrodelnost na pomoč. In na to zasebno pomoč, na samopomoč je polagal kongres največjo važnost. Priporočal je posebno vstanavljanje društev v varstvo otrok, ki naj bi pika za zanemarjeno in izprieno mladino toliko po bednih kmetskih in delavskih stanovanjih, kolikor tudi v tako imenovanih boljših hišah. Ta društva naj bi pri izviri preiskala vzroke zanemarjenosti in izprijenosti otrok in naj bi skušala te vzroke sistematično odstranjevati. Ta društva naj bi slednjič in konkretno tudi pomagala in v dosegu tega smotra potrkala na srca dobrih ljudi, pri visoki vladi in drugih zasebnih in javnih korporacijah.

Ideje vstanavljanja društev so se s posebno vnemo opirali gospodje sodniki, ki so bili doslej — četudi v ozko zastranem uradnem delokrogu in s preskromnimi sredstvi — skoraj edini čuvaji naše zanemarjene mladine.

Po inicijativi g. sodnega svetnika Primožiča se je ustanovilo tudi naše „društvo v varstvo zanemarnjenih otrok za sodni okraj Tolmin“. Na njegovo povabilo zbralo se je dne 26. februarja 1907 okoli 200 najboljših mož iz vsega sodnega okraja na tukajšnji sodnji v posvetovanje. — Ta zbor je soglasno sklenil, da se naj po vseh občinah vstanovijo „sirotinski odbori“ in za ves sodni okraj „Društvo v varstvo otrok“.

Na tem zborovanju je bil izvoljen za častni odbor, ki je vodil vse priprave za ustanovitev društva ter so bila pravila potrjena z timestništvem odlokom od dne 12. julija 1907 št. 477/1.

Sirotinski odbori naj bi kakor organi sodišča pomagali sodniku v sirotinskih stvarih, po drugi strani pa bi naj služili v podporo „Društva v varstvo otrok“. Sirotinski odbori so se po vseh občinah tudi že ustanovili in pričeli delovati.

Naše društvo pa se je vstanovilo dne 2. maja 1907, ko se je vršil njegov ustanovni občni zbor tudi na tukajšnji sodnji. Po nekaterih izpremeh se je končeno

društveni odbor ustanovil kakor sledi: predsednik dež. sod. svetnik Primožič, podpredsednik mons. Josip Kragelj, dekan, tajnik dr. Josip Ferfolja, odv. kand., vsi v Tolminu, njega nam. Matija Kenda, nadučitelj v Volčah, blagajnik Josip Kavčič, c. kr. naddavkar v p., njega namestnik Anton Mikuž, posestnik pri sv. Luciji, odbornika Andrej Lasič, c. kr. okr. šolski nadzornik in Ivan Luznik, posestnik v Poljubinu.

Delovanje društva je bilo v prvem času kakor pri vsakem novoustanovljenem društvu bolj formalnega značaja. — Veliko časa se je porabilo, da so se nabavile vse potrebščine kakor tiskovine, knjige itd., tako, da se je pravo društveno delovanje pričelo še le koncem septembra 1907.

V tej kratki dobi petih mesecev je društveni odbor storil vse, kar je bilo v njegovi moči za prosep društva. Imel je 9 od borovih sej, v katerih so se razpravljala važna vprašanja o društvenih stvareh. Sklenilo se je predvsem prirediti po vseh občinah tolminskega okraja predavanja o sirotinskem vprašanju in tem potom popularizirati društveno idejo v najširših ljudskih slojih. V ta namen so si odborniki tudi razdelili posamične občine za predavanja.

Dosedaj je društvo priredilo 5 predavanj o sirotinskem vprašanju in sicer dne 14. jan. 1908 na Ljubinu, dne 15. jan. 1908 v Poljubinu, dne 16. jan. 1908 v Podmelcu, dne 5. feb. 1908 v Doljah in dne 8. feb. 1908 v Tolminu. Predavala sta povsodi društveni predsednik, sodni svetnik Primožič in tajnik dr. Ferfolja. Poslušalci so bili obojega spola (razum v Tolminu, kjer se je vdeležila predavanja edina ženska), oženjenci in samci. Na Ljubinu jih je bilo 30, v Poljubinu 40, v Podmelcu 60, v Doljah 40 in v Tolminu 30. Povsodi je bilo zanimanja, posebno na Ljubinu in v Podmelcu, kjer se je splošno izražala želja, da bi se taka predavanja ponovila.

Društvo je razposlalo 36 dopisov, med temi so bili nekateri v naše lokalne časopise v agitacijske namene za društvo. Vlog je napravilo društvo šest: ena izmed teh je obsegala prošnjo na tukajšnji sodnji, da bi uradoma šla društvu na roko in mu pomagala v dosegu društvenega namena. Sodnja se je res odzvala in obljubila vsestransko pomoč. Uradoma je razposlala okoliščnice na vsa županstva tega sodnega okraja, na vse župne in kuracijske urade in na vsa šolska vodstva, s pozivom, da pomagajo društvu izvrševati njegove blage namene, bodisi z denarnimi prispevki, nabiranjem členov, statističnega materiala in podobnih potrebnih podatkov, s širjenjem društvene ideje med ljudstvom itd. Žalibog je ostala ta poziv dosedaj brezvspešen.

V letu 1907 je bil odbor navezan večinoma sam nase. Tako se mu je posrečilo nabrati za leto 1907 le 83 členov, med temi 11 ustanovnikov.

Za leto 1908 kaže bolje. Že sedaj šteje mo za letos okoli 150 novih členov in se to število s primernim delom in agitacijo lahko podesetori do konca leta. Da se pa to zgodi, treba je, da priskočijo odboru na pomoč še drugi činitelji, v prvi vrsti naša duhovščina in učiteljstvo in inteligenca sploh. Zeleti bi bilo prav posebno, da bi se tudi naše izobraženo ženstvo, predvsem gospice učiteljice, začele nekoliko bolj zanimati za naše društvo.

Naše društvo je že po svojih pravih vzvišeno nad slehnim strankarstvom in zasluži podpore od vseh strani, ker zasluži zgolj človekoljubne namene.

Zato je potrebno, da vsakdo, brez razlike mišljenja, pristopi k našemu društvu in je podpira gmotno in duševno.

OPERATER KURJIH OČES
G. TREVES
zdravi vsak dan v svojem ambulatoriju
v ulici delle Beccherie 11
od 1. do 2. in od 5. do 7. ure pop. — V kopališču
v ulici Lazzaretto vecchio št. 52
od 10. in pol do 12. ure popoldne.
V ostalem času obiskuje
klijente v njihovih stanovanjih.
Kopelji. — Telefon 345
Električna razsvetljava.

Slovenska mizarnica v Trstu
Majcen Miloš v Trstu ulica Leo
št. 2 nam javlja, da ima zmiraj
svoji delavnici pripravljene cele spalne sobe
in vso drugo pohištvo, ter da prevzema vsa
kovrstna dela v svoji stroki. Ker je gospod
M. MAJČEN naš narodni obrtnik, ga naj-
topleje priporočamo slavnemu slov. občinstvu.

LORENZO BRUNA
TRST, ulica S. Anastasio 9.
Telefon št. 1432
Skladišče drv za ogenj, lesa za polje,
ogljje iz drvi in COKE
Hidravlični cement, angleške opeke,
katerih ne pokvari ogenj in druge vrste materiala
za zgradbe, kakor tanke opeke, gašeno apno itd.

Velika zaloga vsakovrstnega pohištva
- navadne do najfineje vrste po najnižjih cenah. -
Peter Jeraj
TRST, ulica Vincenzo Bellini št. 13
ter vogal ulice sv. Katarina.

Pekarna Josip Vatovec
ulica Sette Fontane št. 834, Trst.
s prodajo sladčic. — Vsak čas svež kruh.
POSTREŽBA NA DOM.
Moke iz prvih ogrskih mlinov. Dezertni prepečenici

Zaloga in inozemskih vin, spirita in likerja
in razprodaja na debelo in drobno
TRST. — JAKOB PERHAUC — TRST
Via dell'Acque št. 6. (nasproti Kafe Centralo).
Velik izbor francoskega šampanja, penicib dezertnih
talijanskih in avstro-ogrskih vin Bordeaux, Bur-
gunder renskih vin, Mosella in Chianti. — Rum,
konjak, razna žganja ter posebni pristni tropinovec,
slivovec in brinjevec. — Izdelki 1. vrste, došli iz
dotičnih krajev. Vsaka naročila se takoj izvrši. Raz-
pošila se po povzetju. — Ceniki na zahtevo in
franko. — Razprodaja od pol litra naprej.

Dr. RUD. ŠORLI
ZOBOZDRAVNIK
klinike za zdrav. zob v Berolinu.
Plombovanje - UMETNI ZOBJE
NAJPOPOLNEJŠA METODA.
Jzdiranje zobov brez vsake bolečine.
URAVNANJE SLABO ZRASLIH ZBOV.
Sprejema od 9.—1. in od 3. 6. popoldne.
CORSO 49, uhod ul. Silvia Pellico 1.

Nova tržaška črevljarnica
TRST, ulica Giosuè Carducci 15
(ex Torrente) vis-à-vis Volti di Chiozza.
Črevlji za moške Boxcalf od K 10 naprej
" " " s finega Chevreau 12 "
" " " Boxcalf ameriški 14 "
Izbor čevljev in postolov za gospe in dečke
s fine kože kakor tudi navadnih.
Urezi in oblike vedno najnovejših modelov.
Blago prve vrste. Ročno delo solidno in precizno.
CENE PO DOGOVORU.

Direktni dovoz štajerskih kokoši in
jajc. Specijaliteta: **Graške Poulards.**
Cene dogovorne. — Postrežba na dom.
Ulica Campanile št. 15.

Valentin Zorzini
urar in dragotinar
Trst, ulica Mude vecchia št. 1 (Za ložo)
Izbor zlatih in srebrnih predmetov
zlatih in srebrnih ur po najzmer. cenah.
Sprejme se popravljanja vsake zlatanine
in ur. — SPECIJALITETA v popravljanju
urnih zaklepnice.
Poplačanje in srebrnanje vsake kovine
potom pile ali ognja, in urezi.

Poskusite ukusne potice in
izvrstne presnice
slastičarne GIUSEPPE WEBER,
Trst, ulica Carlo Ghega št. 4, Trst
Poštne pošiljave na vse kraje.

TOVARNA POHIŠTVA
Aleksand. Levi Minzi
Trst — ulica della Tesa št. 46.
Zaloge:
Piazza Rosario št. 1.
Ulica Lazzaretto vecchio št. 36.
Trajna zaloga pohištva:
ulica della Sanità št. 14.
Pisarna:
ulica Lazzaretto vecchio št. 36.
Katalogi, načrti in proračuni na zahtevo.
Telefon: 6-70; 16-58. (Za informacije vprašati 6-70).

ARISTIDE GUALCO Trst, ulica S. Servolo 2,
X TOVARNA CEVI IN PREŠANIH PLOŠČ. X
~~~~~ Ne boji se konkurence. ~~~~~

::::: V pekarni in sladličarni :::::
VINKO SKERK, Trst via Acquedotto 15
in v podružnici via Miramar 9 se dobi vedno svež kruh, najfineše moke, čokolado,
fina dezertna vina v buteljkah, raznovrstne bislake, tudi za čaj. Sprejme se naročila za torte in
krokante. — SPECIJALITETA: PUSTNI KROFI.

Vsakovrstne obleke in krila
za gospe in deklice
kakor tudi jopiči, bluze in plašči.
Obleke in krila za otroke.
Cene zmerne.
Giorgio Jess fu G.
TRST
ulica Barriera vecchia št. 15.

Ako pustimo pasti naše društvo, dokažemo svetu s tem le nizko stopinjo naše kulture in trdovratnost naših src.

Par vrstic iz Povirja. Le nikar se ne ustrašite! Danes (bom kratak in gotovo je, da ne priroma vsled teh vrstic \$ 19 na dan.

Popravek v 77. šte. t. lista je res nekoliko kasen, saj je dopis, ki je razburil g. župana, izšel že 15. februarja. Na isti po pravem pristavljam le opombo, da je omenjeno dekle res splavilo, ne pa porodilo dete.

Na drugo ne odgovorjam, saj je bilo ura dovanje g. župana ilustrirano že marsikje, pa se ni gani do zdaj.

Se manje se mi zdi vredno zavračati napade na učiteljstvo v nekem listu, katerega še pes ne ovoča, če ga je dobil na cesti.

Danes, 18. t. m. imamo pravi zimski dan. Solnce, ki je v januarju in februarju že izvajalo iz trudne zemlje prve pomladne znanilke, nežne cvetice, se je nekam izgubilo. Ako pa je ravno prišlo izza oblakov, nima nikake moči. Barja pa vlada, da je veselje poslušati jo. Iz oblakov je pa tako melo, da bi bilo vse pod snegom, ko bi se sproti ne topil. Upam, da me za to poročilo ne primeta za ušesa stari Eol in mokri Jupiter.

Kam je izginila pomlad z vso svojo krassoto, ne vem? Če izvem, ko se povrne in začne znova svoje vladanje, tedaj vam sporočim.

Vesti iz Istre.

Iz Kopra. Nedavno temu je bil izkazan v „Edinosti“ znesek 9 K 46 stot. za družbo sv. Cirila in Metodija. Ta densr je odposlal g. Fr. Jelčić, a nabran je bil povodom plesa društva „Zvezda“ v Kopru dne 22. februarja.

Književnost in umetnost

Grof Lev N. Tolstoj: Tri povesti. Pod tem naslovom je izšla v založbi tiskarne „Edinosti“ knjiga, obsegajoča trije znameniti Tolstojevi povesti, ki so po svoji obliki in vsebini pravi biseri ljudske književnosti. Najzanimivejša je prva „Jenik v Kavkazu“, kjer opisuje Tolstoj lastne svoje doživljaje med Tatari, katerim je bil pal nekoč v roke, ko je služboval kakor častnik v Kavkazu. — Druga povest „Starca“ se odlikuje po svoji silni etični vrednosti in ga nima morda para v svetovni literaturi. — Lepa je tudi tretja „Koliko zemlje potrebuje človek?“ To knjigo je sprejela slovenska kritika z največjo simpatijo; opozarjamo samo na poročilo v XII. šte. lanskega „Dom in Sveta“. Zlasti hvali kritika krasni jezik in idealni slog teh povesti. Priporočamo Tolstojeve povesti toplo našemu preprostemu narodu, kateremu so namenjene. Kakor kratkočasno in ob enem poučno in vzgojevalno berilo; posebno naše ljudske knjižnice naj bi jih širile med narodom. Knjiga je izredno poceni, stane sa: o 80 st., po pošti 10 st. več.

Te knjige je vdobiti v slovanski knjigarni in papirnici g. JOSIP A GORENJEK v Trstu ulica Valdirivo šte. 40.

Gospodarstvo.

Statistika prometa v Dalmatinskih lukah.

Leta 1907. je priplulo v Spljet 4311 parnikov in 570 jadenic, skupno 979.148 tonelat; 85.393 tonelat več nego lani. V Gruž in Dubrovnik 2690 parnikov in 299 jadenic, skupno 903.748 ton.; 102.696 več nego lani. V Zadar 3704 parnikov in 308 jadenic, skupno 832.929 ton.; 34.265 ton. več nego lani. V Šibenik 2347 parnikov in 691 jadenic, skupno 496.593 tonelat; 20.411 več nego lani. V Kotor 1392 parnikov in 83 jadenic, skupno 363.444 ton.; 28.226 tonelat manj nego lani. V Metković 819 parnikov in 213 jadenic, skupno 219.433 tonelat; 48.854 ton. več nego lani. Spljet je torej za Trstom najvažnejša avstrijska luka. Promet je v spljetski luki narastel vsled izvoza cementa, a v dubrovniški in metkovski luki vsled prevoza drv iz Hercegovine.

Razne vesti.

Najstarejša zaročnica na svetu umrla je v Pragi, a bila je stara 99 let. Zaročena je bila 62 let. Njen zaročnik je umrl 10 tednov pred njo.

Lev Tolstoj obolel. Iz Petrograda poročajo, da je Lev Tolstoj nevarno obolel na influenci. 17. t. m. sta bila iz Moskve pozvana v Jasno Poljano zdravnika dr. Nikitin in dr. Berkenheim. Radi visoke stastori je stanje bolnikovo opasno.

Pij X. se naglo stara. Pariški „Matin“ piše: Oni, ki niso videli papeža Pija X. eno ali dve leti, bi se ga ustrašili, ko bi ga sedaj videli, kako se je spremenil. Nek visoki cerkveni dostojanstvenik je rekel, da to ne prihaja od protina. Lahki napadi protina niso mogli tega storiti in tako poraziti moža, ki se je zdel fizično jak. Razlog je moralen, a posledice so strašne. Gotovo so preganjanja, ki jih sedaj trpi cerkev, papeža silno razžalostila. A kar je na papeža posebno delovalo in kar je nevarnejše od preganjanja, to je modernizem. Cerkev zamore po mnenju papeževem vključ vsem napadom obstojati. Pretrpela

je še huje čase nego so sedanj, a vendar se niso temelji cerkve omajali. Ali povsem druga stvar je propaganda modernističnih idej po samih duhovnikih. To papeža boli, to ga oslablja in mu več škoduje nego protin in starost.

MALE OGLASI.

Zlati oglaševalci se po 3 stot. bencini; maslinske bencine se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina 40 stotnik. Plača se enkrat.

V našem se odda pri sv. Jakobu kuhinja in soba in 2 sobi in kuhinji. Vprašati pri vratarju, via Industria šte. 2. 409

Prodajo se na tedenske ali mesečne obroke obleke in površnike za moške. Ulica Caserma 12, I. nadst.

Esposito & Bassa nasledniki Jakoba Klemenc — Trst, ulica San Antonio 1. Trgovna manufakturna blaga in malih predmetov ter sukna za ženske obleke.

„OLLA“

prilagan kakor najboljša in neprekošljiva vrsta vseh gumijevih higijeničnih in predmetov in ribjih mokričev

DVELETA GARANCIJA

M. Gál — Trst, Corso 4.

Polizjate po št. 2, 3, 4, 5. Delavnica pasov, klinih pasov, elastičnih nogavic, obvez, ravnodržav, bergetj in bišet. Igratorji od gl. 120 naprej. Tapiseri za vročice K 2, nav. K — 50.

Velika izbira manufakturnega blaga za moške in ženske obleke in razne druge potrebščine

Proti plačilu na obroke brez povišanja cen. ulica Madonnina šte. 11

M. B. KATZ, TRST

PEKARNA in SLADČIČARNA

Dominik Milanič, Trst

ulica della Guardia šte. 24

Prodaja: 3-krat na dan svež kruh, najfinejšo moko vsake vrste; vino v buteljkah in likerji.

Bogata zaloga specialne grenčice „TORERO“.

ŽELEZNATO VINO

lekarstva

Gabrijela Piccoli

v LJUBLJANI

c. in k. dvorni zalagatelj in pa-pežev zalagatelj

izvrstno učinkujoče, ima v sebi železov preparat, kateri lahko prebavljanje pospešuje, priporočljivo je posebno slabotnim, na pomankanju krvi trpečim in tudi nervoznim osebam bledečim in slabotnim otrokom.

Prodaja se v Trstu v lekarnah: „CREVATO“ ulica Poste 9 in „LEITENBURG“ Trg San Giovanni.

Dr. Kopřiva zdravstveni svetnik in mestni fizik v Ljubljani je zapisoval okrevajočim in malokrvnim vedno z najboljšim vspehom železnato vino lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani.

Dr. S. Sterger c. kr. okrajni zdravnik v Ljubljani, je v slučajih bledice in pri okrevajočih otrocih z najboljšim vspehom uporabljal železnato vino lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani.

Dr. L. Fürber štabni zdravnik v Gorici zapisoval je železnato vino lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani inicer vedno z najboljšim vspehom.

Dr. F. Geiger praktični zdravnik v Ljubljani, dosegel je z železnatim vinom lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani izvrstne uspehe.

Dr. Defranceschi primarij v bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu izjavlja, da je z vspehom železnatega vina lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani zelo zadovoljen.

Naročila se točno izvrše proti povzetju

Najboljše stiskalnice za grozdje in oljke

so naše stiskalnice „ERCOLE“

najnovejšega in najboljšega sestava z dvojno in nepretrgano pritiskalno močjo; z jamo-gero najboljšo delovanje, ki prekaša vse druge stiskalnice.

HIDRAVLICNA STISKALNICA.

Najbolje avtomatično patentovane trine brizgalnice, ki delujejo same od sebe, ne da bi jih bilo treba goniti.

„Syphonia“ plugi stroji za grozdje, sadje in oljke, mlin za miti grozdje. Plugi za vinograde. Stroji za sušenje sadja in drugih vegetabilnih, živlenskih in mineralnih pridelkov. Stiskalnice za seno slamo itd. na roko. Mlatilnice za žito. Avtomatična brizgalnica čistilnice, rešetalnice. — Slamoreznica ročni mlin za žito v raznih velikostih in vsi drugi stroji za poljedelstvo.

Izdelujejo in pošiljajo na jamstvo kot posebno najnovejšega izbornega uresničnega, najbolj priznanega in odlikov. sestava.

PH. MAYFARTH & Co. Tovarna za poljedeljske in vinske stroje DUNAJ II. Teborstr. 74

Odlikovani v vseh državah sveta z nad 600 zlatimi, srebrnimi in častnimi kolajnami.

Ilustrovani ceniki z ulogoštevilnimi pohvalnimi pismi brezplačno.

Razprodajalci in zastopniki se iščejo povsod, kjer nismo zastopani

Prilika. Novi veliki dohodi blaga za obleke paletot za moške in dečke po najnižjih cenah pri Ivanu Šimic, Trst, ulica Barriera 32 (v bliži lekarnarja Piccola). 1349

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Cermák in G. Juscher

TRST

ulica della Caserma šte. 13, II. nadst.

Skladišče šivalnih strojev

igal, olja, aparatov, potreščin itd.

TEDENSKA PLAČILA.

Najnižje cene. — Sprejme se popraviljanja.

REDIVO & ROMEO

Trst, ulica Belvedere šte. 40, Trst

TOVARNA TESTENIN

GIUSEPPE TREVISAN

Trst, ul. Molin a vento 3

SPECIJALITETA testenin in Colonjskih tortiln garritrano in fine moke in jaje. Sprejema naročila ter pošilja brezplačno v vsaki del mesta.

ŠIVALNI STROJI

znamenite tovarne HAID & NEU

po najnižjih cenah.

Neprekosljive mrežice za beložarno luč.

Skladišče koles — Riccardo Sanzin

Trst, ulica delle Poste 6

otr obščine za šivalne stroje in kolesa (bicklji). — **POPRAVLJANJA**

Giulio Reddersen

TRST, ulica Giosuè Carducci šte. 23

TELEFON šte. 813

Kirurški orodje, ortopedični aparati, Moderci, umetne roke in noge, berglje, klini pasi, elastični pasi in nogavice, elektroterapevtske priprave, aparati za inhalacije.

SKLADIŠČE potrebščin za kirurški zdraviljenja. Potrebščine iz gumi in neprodinoga blaga.

Vsaka ekonomična družina

nakupi

VERMOUTH

v velikem skladišču v ulici San Nicolò 18

Buteljke „Reklam“ od 1 litra 55 krajcarjev.

Nepremenjeni tip. — Znamka neprekosljiva.

Anton Zigoi, brivec

naznanja slav. občinstvu in cenj. odjemalcem,

da je prevzel brivnico v TRSTU, ulica

F. Caprin šte. 12 (sv. Jakob)

Priporoča se svojim odjemalcem in Slovencem pri sv. Jakobu.

Albert Faber

Zaloga gozdnih proizvodov in kuriva,

tovarna za brezplinov brikete iz

drvenega oglja, se priporoča v zalaganje

hrastovih in bukovih drv

prirejenih za peč

angležkega in inozemskega svetlega premoga — brezplinovih briketov iz drvenega oglja: „BOULE“ v veliki jajči obliki za vsako kurjavo. — Zareči (komadi v (maljajči obliki) za odprto ognjišče in lika nje.

Naročbe, ki se izvrše točno, je nasloviti na tovarniško pisarno:

Trst — Via della Tesa št. 22

ali na naročilno pisarno v Trstu pri trdki

GIOV. ANGELI, ul. Vinc. Bellini št. 11

(nasproti cerkvi novega Sv. Antona).

Namizno vino prve vrste

pridelek iz posestev grofa Dr. Venler v

Novemgradu, v buteljkah ali sodih, v vsaki koli-

kosti po 64 stotnik liter, brezplačno na doma

proti takojšnjemu plačilu.

Tropinovec po Kron 160 liter

prodaja **Angelo Nichetto**

lastnik gostilne „Nichetto“ v Rocolu in mesnice na

Goldonijevem trgu šte. 6. — TELEFON št. 963.

Gostilna v Rocolu ima na razpolago društvom in klubom, za prireditve plesov ali društvenih zabav,

(po dogovornih cenah) elegantno pisano dvorano in keglijšče.

Umetni fotografski atelje

pri sv. Jakobu

ulica Rivo št. 42 (pritližje)

TRST.

Izvršuje vsako fotografsko delo kakor tudi razglede posnetke, notranjost lokalo, porcelanaste, plošče za spomenike, itd. itd.

POSEBNOST

Povečanje vsakater fotografije.

Radi udobnosti P. N. naročnikov sprejema naročbe in jih izvršuje na domu ali zunaj mesta.

Širite „EDINOST“

Hotel Balkan 70 sob, elektr. razsvetljava, lift, kopelji **Hotel Balkan**

Cene zmerno. Počakaj & Kögl.